

Informacja usługi opiekuńcze

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (dalej „SUO”) to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności osób u których zdiagnozowano zaburzenia psychiczne, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Według ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (art. 3), osoba z zaburzeniami psychicznymi, to:

- ⑩ osoba chora psychicznie (wykazująca zaburzenia psychiczne);
- ⑩ upośledzona umysłowo;
- ⑩ wykazująca inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

Podstawą do ubiegania się o SUO jest wniosek o przyznanie tej formy pomocy oraz zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza psychiatrę (załącznik nr 1 do informatora). W zaświadczeniu lekarz wpisuje diagnozę, co pozwala na stwierdzenie czy w przypadku osoby faktycznie występuje zaburzenie psychiczne. Ponadto lekarz psychiatra w zaświadczeniu określa rodzaj usług, jakiego wymaga osoba oraz ich wymiar. Co istotne, lekarz wskazuje również czy istnieją przeciwwskazania do korzystania z SUO w gabinecie zapewnionym przez wykonawcę usług oraz czy istnieją przeciwwskazania do korzystania ze świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej w ramach NFZ.

Po złożeniu wniosku o przyznanie SUO oraz zaświadczenia lekarskiego pracownik socjalny ustala termin wywiadu środowiskowego oraz informuje, jakie jeszcze dokumenty należy dostarczyć (m.in. orzeczenie o niepełnosprawności, dochody z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku oraz wydatki). Wywiad ma na celu ustalenie sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej, w tym ustalenie możliwości zaspokojenia wnioskowanych usług z innych systemów (oświaty, zdrowia), jak również ustalenie odpłatności za usługi. Świadczenia bowiem, które są ustawowo zabezpieczane w ramach innych systemów (systemu ochrony zdrowia psychicznego, systemu oświaty oraz systemu o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych) nie mogą być zastępowane świadczeniami z pomocy społecznej, w tym SUO. W tym celu pracownik będzie ustalał, czy w przypadku dziecka:

- ⑩ zostały wydane orzeczenia z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (np. orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania, orzeczenia o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, opinia o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka) i jak są realizowane przez placówki oświatowe;
- ⑩ czy dziecko uczęszcza na terapię do Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej;
- ⑩ jakie możliwości zabezpieczenia wnioskowanych potrzeb ma przedszkole/szkoła (m.in. jakie są realizowane zajęcia rewalidacyjne, terapie, zajęcia dodatkowe oraz ich wymiar godzinowy w ramach Indywidualnego Programu Edukacyjno-Terapeutycznego oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej);
- ⑩ jakie możliwości zabezpieczenia wnioskowanych potrzeb mają placówki NFZ.

Oznacza to, że w przypadku dziecka w wieku przedszkolnym rodzic ma obowiązek w pierwszej kolejności zapisać dziecko do przedszkola i ubiegać się o pomoc w systemie oświaty. Analogicznie,

o wsparcie w pierwszej kolejności rodzic powinien zwrócić się do szkoły na podstawie wydanego orzeczenia. Każdorazowo rodzic dziecka ubiegający się o rehabilitację musi wykorzystać wszystkie możliwości pomocy w systemie zdrowia.

Usługi mogą zostać przyznane w liczbie nie większej niż liczba godzin rehabilitacji z innych systemów (oświaty, zdrowia). Ponadto liczba godzin usług zaleconych przez lekarza psychiatrę jest pomniejszana o liczbę godzin zajęć otrzymywaną z innych systemów (oświaty, zdrowia). SUO bowiem stanowią wyłącznie uzupełnienie potrzeb, których nie można zapewnić w pierwszej kolejności w np. szkole/przedszkolu/Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej czy NFZ.

Po przeprowadzeniu wywiadu i zebraniu dokumentacji potwierdzającej zabezpieczenie potrzeb z innych systemów, Ośrodek wystąpi do Wojewody Mazowieckiego w Warszawie o przyznanie środków na realizację usług.

O przyznaniu/nieprzyznaniu usług zostaną Państwo poinformowani w drodze decyzji administracyjnej. Decyzja przyznająca usługi będzie zawierała informacje dot.:

- Ⓣ okresu, na jaki zostały przyznane usługi;
- Ⓣ rodzaju przyznanych usług i ich wymiarze godzinowym;
- Ⓣ realizatorze usług i miejscu świadczenia usług;
- Ⓣ odpłatności.

W celu ponownego przyznania usług należy każdorazowo złożyć wniosek o przyznanie tej formy pomocy, nowe zaświadczenie lekarskie oraz dokumentację potwierdzającą dochody z miesiąca poprzedzającego miesiąc złożenia wniosku i wydatki.

Jakie są rodzaje SUO?

Zgodnie z § 2 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych rodzaje SUO to:

1. uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:
 - a. kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:
 - Ⓣ samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,
 - Ⓣ dbałość o higienę i wygląd,
 - Ⓣ utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki i pracy oraz ze społecznością lokalną,
 - Ⓣ wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,
 - Ⓣ korzystanie z usług różnych instytucji,
 - b. interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, w tym:
 - pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych — poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne, ułatwienie dostępu do edukacji i kultury,

doradztwo, koordynacja działań innych służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług, kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi, współpraca z rodziną — kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby chorującej, niepełnosprawnej,

- c. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym:
 - w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno-rentowych,
 - w wypełnieniu dokumentów urzędowych,

- d. wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, w tym zwłaszcza:

w szukaniu informacji o pracy, pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub alternatywnego zajęcia, w szczególności uczestnictwo w zajęciach warsztatów terapii zajęciowej, zakładach aktywności zawodowej, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej, klubach pracy,

- w kompletowaniu dokumentów potrzebnych do zatrudnienia,
- w przygotowaniu do rozmowy z pracodawcą, wspieranie i asystowanie w kontaktach z pracodawcą,

- w rozwiązywaniu problemów psychicznych wynikających z pracy lub jej braku,

- c. pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, w tym:

- nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków,

- pomoc w uzyskaniu ulg w opłatach,

- zwiększanie umiejętności gospodarowania własnym budżetem oraz usamodzielnianie finansowe;

- 2. pielęgnacja — jako wspieranie procesu leczenia, w tym:

- a. pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,

- b. uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,

- c. pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptecce,

- d. pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,

- e. w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,

- f. pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,

- g. pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych;

- 3. rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.):

- a. zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,

- b. współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług (*w tym zakresie mieszczą się zalecenia do pracy z daną osobą przekazywane przez specjalistów/terapeutów ze specjalistycznej placówki*);

- 4. pomoc mieszkaniowa, w tym:

- a. w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat,

- b. w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,
 - c. kształtowanie właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu;
5. zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Gdzie mogą być świadczone SUO?

Ustawa o pomocy społecznej stanowi, że specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być świadczone w miejscu zamieszkania oraz ośrodkach wsparcia. Ustawa ta jednak nie definiuje pojęcia „miejsca zamieszkania”. Zgodnie z art. 25 Kodeksu postępowania cywilnego miejscem zamieszkania osoby fizycznej jest miejscowość, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu. Opierając się na przepisach Kodeksu, można więc uznać, że miejscem zamieszkania, w którym mogą być wykonywane specjalistyczne usługi opiekuńcze jest teren gminy. W praktyce oznacza to, że SUO jest realizowane w gabinecie Wykonawcy, z którym Ośrodek zawarł umowę. Możliwe jest również świadczenie SUO w domu osoby, jednakże wyłącznie w przypadku, kiedy psychiatra w zaświadczeniu lekarskim wskaże, że istnieją przeciwwskazania do korzystania z usług w gabinecie zapewnionym przez wykonawcę usług oraz pod z którym Ośrodek zawarł umowę. Możliwe jest również świadczenie SUO w domu osoby, jednakże wyłącznie w przypadku, kiedy psychiatra w zaświadczeniu lekarskim wskaże, że istnieją przeciwwskazania do korzystania z usług w gabinecie zapewnionym przez wykonawcę usług oraz poda przeciwwskazania.

Jaka jest odpłatność za SUO?

Cena za 1 godzinę SUO wynika z umowy zawartej przez Ośrodek z podmiotem, który realizuje SUO. W zależności od dochodu ustalany jest wskaźnik odpłatności zgodnie z tabelą odpłatności. W szczególnie uzasadnionych przypadkach osoba zainteresowana może być, na jej wniosek lub na wniosek pracownika socjalnego, częściowo lub całkowicie zwolniona z ponoszenia odpłatności na czas określony, zwłaszcza ze względu na:

- ⑩ konieczność korzystania co najmniej z dwóch rodzajów specjalistycznych usług;
- ⑩ konieczność ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej lub ośrodka wsparcia i za pobyt członka rodziny w placówce opiekuńczo-wychowawczej, leczniczo-rehabilitacyjnej, opiekuńczo-leczniczej lub pielęgnacyjno-opiekuńczej;
- ⑩ konieczność korzystania przez więcej niż jedną osobę w rodzinie z pomocy w formie specjalistycznych usług lub usług opiekuńczych, w tym co najmniej jedną przewlekle chorą;
- ⑩ zdarzenie losowe.

Każda prośba o częściowe/całkowite zwolnienie z odpłatności jest traktowana przez Ośrodek indywidualnie, zależnie od sytuacji konkretnej rodziny i decyzja w tej kwestii ma charakter uznaniowy. W przypadku powoływania się o zwolnienie z odpłatności z powodu znacznych wydatków należy je udokumentować (np. blankiety opłat mieszkaniowych, imienne dowody zakupu leków i inne wydatki). Przy rozpatrywaniu wniosku o zwolnienie z odpłatności brane są pod uwagę przychody, którymi rodzina dysponuje, a które nie są wliczane do dochodu zgodnie z ustawą o pomocy społecznej. Stanowią one bowiem zasób rodziny.